

Vedlegg 2

Nordsamisk som førstespråk i lærerutdanningene (GLU 1-7 og 5-10), campus Tromsø

Saken startet med at en student ved GLU 1-7 ønsket å innpasse samisk i lærerutdanningen, noe som viste seg å være svært vanskelig. E-posten fra henne gjorde at programstyreleder for GLU 1-7 ved ILP (Kari-Anne Sæther) og faggruppeleder for samisk på ISK (Lene Antonsen) satte seg ned for å se på hva som kunne gjøres framover for at vi kan gi et tilbud til lærerstudenter med samiskkunnskaper. Dette var også i tråd med signaler man har fått fra dekan om viktigheten av samisk lærerutdanning.

På et møte 18. mai 2021 mellom ansatte fra ISK, ILP og lektorutdanninga HSL ble det satt ned en arbeidsgruppe som skulle utrede:

1. mulighetene for å tilby nordsamisk som førstespråk i GLU ved campus Tromsø
2. hvilke tilpasninger i studiedesignet som eventuelt må gjøres
3. hva trengs av ressurser og kompetanse for å få det til

Arbeidsgruppen bestod av Lene Antonsen, Gørill Vedeler, Kari-Anne Sæther og Cathrine Theodorsen.

Arbeidsgruppen undersøkte muligheten for å tilby samisk som fag 3 eller 4 i GLU 1-7 (30 stp.) og som fag 2 i GLU 5-10 (60 stp.) ved campus Tromsø med utgangspunkt i det tilbudet som ISK har i nordsamisk som morsmål (BA-program og lektorutdanningen 8-13). Et poeng er å samle studenter som studerer samisk ved UiT med tanke på et godt og levende læringsmiljø. Ut fra henvendelser til fagmiljøet i samisk vet vi at det også tidligere er studenter som kan samisk på morsmålsnivå som søker seg på lærerutdanninga ved UiT. Disse ønsker å ta samisk som fag 3 eller 4, men hittil har det ikke vært mulig. Slik går det samiske samfunnet glipp av samisklærere.

Da det i GLU 5-10 vil være mer krevende få dette til i forhold til oppbygging og studiedesign, fokuserer vi på GLU 1-7 i første omgang. Studentene må ha kompetanse tilsvarende studiekompetanse i nordsamisk som førstespråk.

Per i dag har samisk BA opptak annethvert år, det samme gjelder for opptak til nordsamisk som fag 1 og fag 2 i lektorutdanningen. Ei forutsetning for å tilby samisk som fag i lærerutdanningene er opptak til BA hvert år. Dette vil bety mye mer undervisning for ISK. På grunn av studiedesignet til lærerutdanningene vil det imidlertid ikke være gjennomførbart med opptak annethvert år, særlig ikke hvis vi tar høyde for ambisjonen om å kunne tilby samisk også i 5-10. Det vil forøvrig også styrke lektorutdanninga å kunne ta opp studenter hvert år, fordi det åpner for at studentene kan kombinere samisk med flere fag. Vi vet vi har mistet samiskstudenter pga. problemet med å kombinere fag. Lektorutdanninga må uansett være forberedt på å gi tilbud om didaktikkemnet hvert år fordi studenter kan søke om permisjon, eller av andre årsaker bli forsinket i studieløpet.

Målet er å se samiskundervisningen på UiT under ett, at ISK og ILP samarbeider tett og at begge institutt tar ansvar om samisktilbudet innenfor lærer- og lektorutdanningen. ILP tilbyr innenfor lektorutdanningen samiskdidaktikk på høsten (PFF-2030, 5 stp.) i studentenes femte semester og på våren i studentenes 8. semester (PFF-3030, 10 stp.). Selv om studenttallet ikke er høyt erfarer ILP at de må tilby emnene hvert semester. Begge institutt ønsker å bidra til

styrking av samisk i lærerutdanningen og i skolen. Arbeidsgruppen har sett på emner og studiedesign i 1-7 og har følgende opplegg for samisk som førstespråk som fag 3 og fag 4:

- Høst: 15 stp emne med fonologi, morfologi, lese- og skriveopplæring + læreplaner. Emnet vil være fagdidaktisk innrettet. Undervisningen kan delvis samkjøres med SAM-1010 på BA-programmet.
- Vår: 15 stp emne med sosiolingvistik, litteraturredidaktikk og skrive-/lesedidaktikk. Undervisningen kan delvis samkjøres med SAM-1012 og SAM-1112 på BA-programmet.

Forutsetning

For å kunne gjennomføre dette er ISK avhengig av ei ekstra stilling i samisk språkvitenskap. ISK-ansatte innefor språk har allerede kompetanse i samisk fagdidaktikk. Vi ser for oss ei tildeling fra UiT sentralt via strategiske midler. Det må imidlertid gjøres klart at verken ILP eller ISK vil være i stand til å overta finansieringa av denne stilling, selv ikke på sikt, man må derfor allerede i oppstarten planlegge for andre former for finansiering.

Denne løsninga vil imidlertid gi:

- opptak til bachelorutdanning/årsenhet i nordsamisk på morsmålsnivå hvert år
- opptak til lektorutdanningen 8-13 nordsamisk på morsmålsnivå hvert år
- tilbud om samisk i GLU 1-7 og gradvis utbygging til GLU 5-10
- tilbud om å ta årsenheten i nordsamisk ved siden av jobb, med halv fart over to år
- kapasitet til å dekke PFF-emnene i samiskdidaktikk på lektorutdanninga 8-13
- åpner for videreutvikling av samisk i GLU, for eksempel at studentene kan velge samisk som masterfag.

Samisk andrespråk som fag i GLU, campus Alta

I flere samtaler innad på ISK og mellom instituttledelsen på ILP og ISK har stillingen og tilbudet i samisk i GLU ved campus Alta blitt diskutert. Å bare ha én ansatt i samisk i Alta ble svært sårbart over tid. Både den ansatte på ILP campus Alta og samiskmiljøet i Tromsø har ønsket mer samarbeid. I møtet med dekanatet 31.5.2022 ble det bestemt at stillingsressursen i samisk ved ILP campus Alta skal overføres til ISK. Dette er nå avklart med den ansatte. Ansatte skal fortsatt ha sitt arbeidssted i Alta, men blir en del av faggruppen i samisk ved ISK, som fra juni 2022 overtar ansvaret for det samisktilbudet som gis i GLU ved campus Alta. Dette betyr at ISK og ILP sammen skal ta ansvar for og videreutvikle samisk og samiskdidaktikk som fag i lektorutdanningen og lærerutdanningene på begge campus.

Det øvrige studietilbudet i samisk på ISK

I tillegg tilbyr ISK årsenhet i samisk som fremmedspråk annethvert år (opptak høsten 2022, 2024 osv.), et studium som har vist seg å rekruttere svært godt (over 40 studenter). Faggruppen har også utviklet påbyggingssemner i samisk som fremmedspråk på (30 studiepoeng), som da har oppstart påfølgende år (høsten 2023, 2025). Vi har erfart at noen studenter som har startet med samisk som fremmedspråk og har tatt påbyggingsenheten i tillegg, har oppnådd et så pass godt nivå at de gå videre med emner tilpasset samisk på morsmålsnivå.

ISK har opptak til master i samisk språk og litteratur hvert år, men studiet er lagt opp slik at det er mulig å ta studiet over tre år. Studentene kan skrive master også innenfor lule- og sørsamisk.

Politisk og fagstrategisk bakgrunn

Dette prosjektet støtter seg på både politiske og faglige strategidokumenter. Nasjonalt oppfordres det til å rekruttere flere studenter til utdanninger som gir undervisningskompetanse i samiske språk. Blant annet har riksrevisjonen kommet med sterk bekymring om situasjonen for samisk i skolen, se Riksrevisjonen: [Undersøkelse av samiske elevers rett til opplæring i og på samisk](#) (2019). Protokollen med innstillinga ble vedtatt i Stortinget i mai 2020: <https://www.stortinget.no/nm/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=77960>

Kronikken fra sametingsråd Mikkel Eskil Mikkelsen: <https://www.sagat.no/debatt/de-forstestegene-for-a-lose-samisk-kompetansekrise/19.32647>

Lenke til UHR Samisk-seminaret 13. juni: <https://www.uhr.no/strategiske-enheter/fagstrategiske-enheter/uhr-samisk/nyheter-fra-uhr-samisk/seminar-samiske-sprak-og-kultur-i-en-ny-tid-muligheter-og-utfordringer.6438.aspx>